

Соціологічні та епідеміологічні дослідження

УДК 616.314+616.716.1]-006.6(477.84)

Я.Р. Караван, О.Б. Беліков*, І.Й. Галайчук**, Ш.Р. Бабанли****

АНАЛІЗ ОНКОЛОГІЧНОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ У МЕШКАНЦІВ ТЕРНОПІЛЛЯ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці*
Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського**
Тернопільський обласний онкологічний комунальний диспансер***

Резюме. Проведений моніторинг частоти захворюваності на злоякісні пухлини щелепно-лицевої ділянки мешканців Тернопільської області за попередні 10 років. На основі статистичного методу дослідження проведено ретроспективний аналіз 423 історій хвороб.

Дана характеристика поширеності на злоякісні пухлини щелепно-лицевої ділянки даного регіону за статевими та віковими характеристиками.

Ключові слова: моніторинг, злоякісна пухлина, щелепно-лицева ділянка.

Вступ. Проблема онкологічних захворювань із приводу злоякісних новоутворень є однією з найактуальніших для сучасної медицини. За даними ВООЗ, щорічно у світі від раку помирає близько 4,3 млн чоловік. Рак входить до числа трьох основних причин смерті у всіх вікових групах населення після 50 років – як у розвинутих країнах, так і в тих, що розвиваються [1, 2, 3, 4].

Щороку в Україні реєструється більше 2400 нових випадків раку слизової порожнини рота (РСПР), з яких 80,7 % припадає на чоловіків. Незважаючи на доступність виявлення цієї патології III–IV стадія реєструється в 59,4 % випадків [5]. В Україні виживаність до одного року становить 54,2%, на відміну від світових показників, де до одного року живими у США залишаються 83 % пацієнтів, а до п'яти років – 61 % [6, 7].

Для успішної боротьби зі злоякісними новоутвореннями необхідні вірогідні дані про епідеміологію раку, про розміри онкологічної захворюваності та смертності від злоякісних пухлин для різних статево-вікових, етнічних, професійних та інших груп населення [3, 4].

Епідеміологічні дослідження відіграють важливу роль у теоретичному та практичному вивченні проблеми злоякісних пухлин. Такого роду дослідження дозволяють не лише виявити причинний зв'язок різних чинників способу життя та навколишнього середовища з окремими формами раку, але й передбачають реальні шляхи запобігання злоякісним новоутворенням.

Мета дослідження. Вивчити стан захворюваності на злоякісні пухлини щелепно-лицевої ділянки мешканців Тернопільської області.

Матеріал і методи. Для вивчення стану захворюваності на злоякісні пухлини щелепно-лицевої ділянки в окремо взятому регіоні нами на

основі статистичного методу дослідження проведено ретроспективний аналіз історій хвороб 423 пацієнтів із злоякісними пухлинами щелепно-лицевої ділянки, госпіталізованих у Тернопільський обласний онкологічний комунальний диспансер, які отримали хірургічне лікування в комбінації з іншими методами. Дані отримано шляхом опрацювання Національного канцер-реєстру по Тернопільській області з 2000 по 2010 рр.

Всі пацієнти були розподілені за віковими групами: 18-35, 36-60, 61 і старше. У I віковій групі - чоловіки (22-35), жінки (21-35), у II - чоловіки (36-60), жінки (36-55), у III - чоловіки (61 і старші), жінки (56 і старші).

Результати дослідження та їх обговорення. У результаті статистичного дослідження мешканців Тернопільської області із 423 проаналізованих історій хвороб виявлено 30 (7,09 %) осіб з I стадією (T1), 192 (45,39 %) – з II стадією (T2), III стадія (T3) виявлена у 132 (31,21 %) осіб і IV стадія (T4) – у 69 (16,31 %). Занедбаний стан виявлено у 201 (47,5 %) пацієнта (рис. 1).

За віковими характеристиками виявлено чоловіків – 354 (83,7 %), жінок 69 (16,3 %). Ураження ротової порожнини в чоловіків у 5,1 раза більше, ніж у жінок (рис. 2).

За статевими ознаками встановлено, що з віком частота злоякісних пухлин має тенденцію до зростання. Найбільш висока захворюваність виявлена у вікових групах 49-58 (24,58 %), 59-68 (30,96 %), знижуючись у групах 69-77 (21,04 %), 79-88 (15,6 %) і 39-48 (6,15 %), найнижча – у групах 18-29 (0,94 %) і 29-38 (0,47 %).

Серед чоловічого населення найбільшою групою ризику є особи віком 49-58 і 59-68, тобто працездатна група населення, знижуючись у вікових групах 39-48, 69-78, 79-88. Серед жінок цей

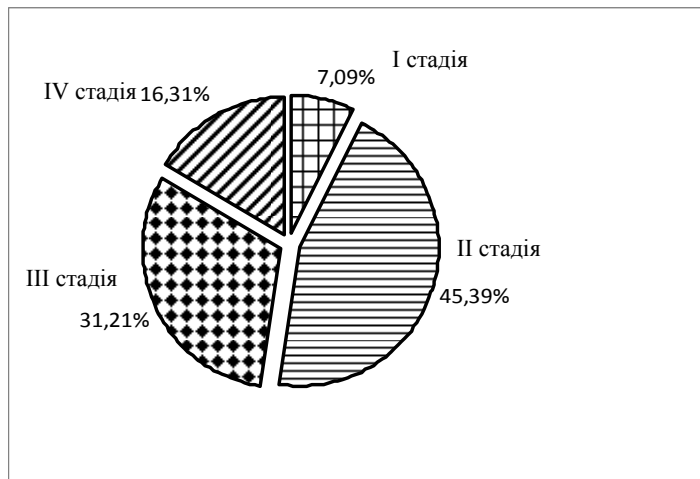

Рис. 1. Діаграма стадійності розвитку злоякісних пухлин щелепно-лищевої ділянки

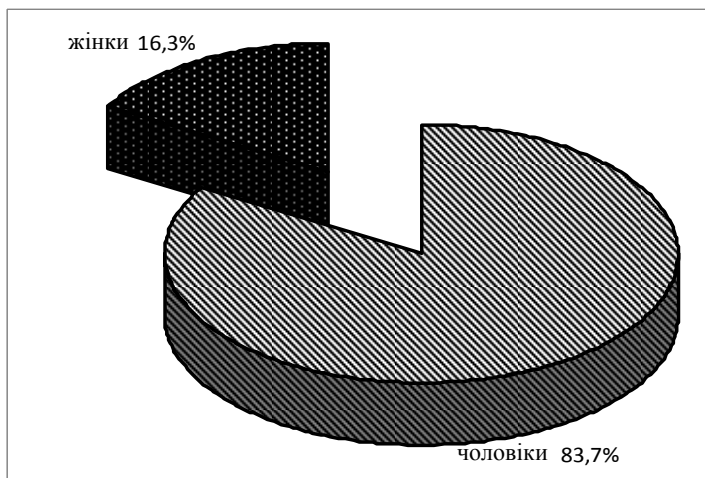

Рис. 2. Діаграма розподілу пацієнтів за статевими ознаками

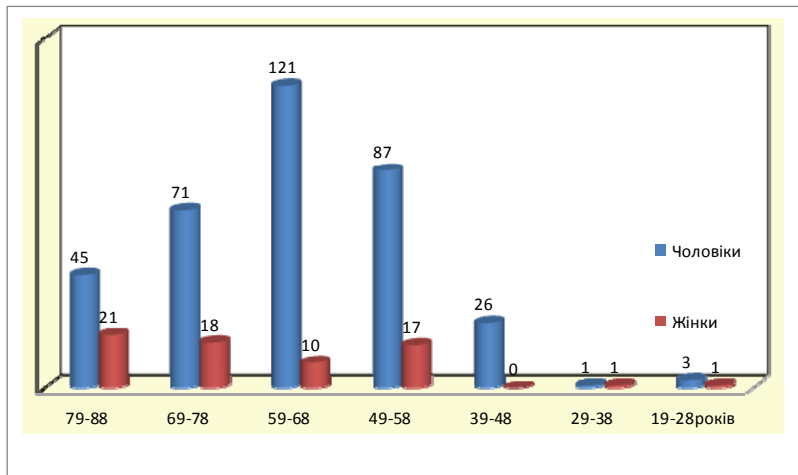

Рис. 3. Графік розподілу пацієнтів за статтю і віком

віковий показник відрізняється, збільшуючись у вікових групах 69-78 і 79-88, у той же час зменшуючись у групах 59-68, 39-48 (рис. 3).

Із 22 (5,2 %) занедбаних випадків після симптоматичного хірургічного лікування (перев'язка зовнішньої сонної артерії) з подальшою променевою та хіміотерапією 20 (87,5 %) пацієнтів померли, у середньому проживши один рік. Серед 423 пацієнтів виявлено 80 (18,91 %) випадків відмови

від лікування або продовження лікування в стаціонарі.

Висновки

1.Проведений моніторинг аналізу злоякісних пухлин щелепно-лищевої ділянки показав високу поширеність захворювання в осіб чоловічої статі.

2.Найбільш висока захворюваність виявлена у вікових групах 49-58 (24,58 %), 59-68 (30,96 %), знижуючись у групах 69-77 (21,04 %), 79-88

(15,6 %) і 39-48 (6,15 %), найнижча – у групах 18-29 (0,94 %) і 29-38 (0,47 %).

3. Зanedбаний стан захворюваності виявлено у 201 (47,5%) пацієнта.

4. Першочерговим завданням у лікуванні та профілактиці захворювань щелепно-лицевої ділянки є досягнення високої якості діагностики захворювань порожнини рота.

5. При оглядах слід звернути увагу на комплексний підхід у мешканців Тернопільської області чоловічої статі, працездатної вікової групи від 49 до 65 років, жіночої статі – від 39-48; 69-78; 79 і старше.

Перспективи подальшого дослідження.

Для успішної боротьби зі злоякісними новоутвореннями необхідні вірогідні дані про епідеміологію раку, про розміри онкологічної захворюваності та смертності від злоякісних пухлин для різних статевих-вікових, етнічних, професійних та інших груп населення за локалізацією і морфологічним типом пухлини.

Література

1. Злокачественные опухоли челюстно-лицевой области / И.М. Федяев, И.М. Байриков, Л.П. Белова [и др.]. – М: Медицинская книга, 2000. – Н.Новгород: Изд-во НГМД. – 160 с.
2. Центило В.Г. Результаты «операций отчаяния» при лечении злокачественных опухолей челюстно-лицевой области / В.Г. Центило // *Анналы хирургии.* – 2005. – №2. – С. 75-77.

3. Заболотний Д. Аналіз захворюваності лікування хворих на злоякісні новоутворення порожнини носа та навколоносових пазухах у різних регіонах України у 2002-2004 роках за даними українського канцер-реєстру / Д. Заболотний, Е. Лукач // *Ринологія.* – 2006. – № 3. – С. 3-13.
4. Соколова Н.П. Аналіз захворюваності злоякісними новоутвореннями щелепно-лицевої ділянки населення Полтавської області / Н.П. Соколова: матеріали(X) з'їзду Асоціації стоматологів України. – 2008. – С. 327.
5. Контингенти хворих на злоякісні новоутворення в Україні – оцінка повноти та якості інформації / З.П. Федоренко, А.В. Гайсенко, Л.О. Гулак [та ін.] // *Клін. онкологія.* – 2011. – № 3 (3). – С. 4-8.
6. Підвищення ефективності ранньої діагностики передракових станів слизової оболонки порожнини рота методом оцінки експресії біомаркерних білків p53 та Ki-67 / В.П. Баштан, С.С. Кіреєва, П.М. Скрипніков [та ін.] // *Клін. онкол., спец випуск.* – 2011. – № 11. – С. 27-28.
7. Шляхи покращання результатів лікування хворих на рак слизової порожнини рота / С.Г. Бондаренко, О.В. Друзюк, Р.Р. Сліпечкий [та ін.] // *Клін. онкол., спец. випуск.* – 2011. – № 11. – С. 29.

АНАЛИЗ ОНКОЛОГИЧЕСКОЙ ЗАБОЛЕВАЕМОСТИ ЧЕЛЮСТНО-ЛИЦЕВОЙ ОБЛАСТИ У ЖИТЕЛЕЙ ТЕРНОПОЛЬЩИНЫ

Я.Р. Караван, А.Б. Беликов, И.И. Галайчук, Ш.Р. Бабанли

Резюме. Проведен мониторинг частоты заболеваемости злокачественными опухолями челюстно-лицевой области жителей Тернопольской области за предыдущие 10 лет. На основе статистического метода исследования проведен ретроспективный анализ 423 историй болезней. Приведена характеристика распространенности злокачественных опухолей челюстно-лицевой области данного региона по половым возрастным характеристикам.

Ключевые слова: мониторинг, злокачественная опухоль, челюстно-лицевая область.

AN ANALYSIS OF DISEASE INCIDENCE OF THE MAXILLOFACIAL REGION IN INHABITANTS OF THE TERNOPIL' AREA

Ya.R. Caravan, O.B. Belikov, I.I. Halaichuk, Sh.R. Babanli

Abstract. A monitoring over the morbidity rate of malignant tumors of the maxillofacial region of inhabitants of the Ternopil' area has been carried out over ten previous years. On the basis of a statistical analysis of the research method a retrospective analysis of 423 case histories has been performed. A characteristics of the prevalence of malignant tumors of the maxillofacial region of this particular region based on the sexual age-related characteristics has been adoluced.

Key words: monitoring, malignant tumor, maxillofacial region.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)
I.Ya. Horbachevs'kyi State Medical University (Ternopil')
Regional Oncologic Communal Dispensary (Ternopil')

Рецензент – доц. Н.Б.Кузняк

Buk. Med. Herald. – 2012. – Vol. 16, № 1 (61). – P. 174-176

Надійшла до редакції 30.12.2011 року